

УДК 378.091.3:004.9

UDC 378.091.3:004.9

DOI: [10.31475/ped.dys.2020.28.04](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2020.28.04)

ОЛЕКСАНДР СТЕПАНОВ,

кандидат ветеринарних наук, доцент

*(Україна, Кам'янець-Подільський, Подільський державний аграрно-технічний університет,
вул. Шевченка, 13)*

OLEKSANDR STEPANOV,

Candidate of Veterinary Sciences, Associate Professor

*(Ukraine, Kamianets-Podilskiy, State Agrarian and Engineering University of Podilya,
Shevchenko St., 13)*

ORCID: [0000-0003-2432-0490](https://orcid.org/0000-0003-2432-0490)

**Використання соціальних мереж студентами-ветеринарами,
що вивчають оперативну хірургію**

**Usage of Social Networking Sites by Students-Veterinarians
who Study Operative Surgery**

В період глобалізації інформаційного простору важливо використовувати мережеві технології для навчання. Це стосується також студентів, які вивчають ветеринарну хірургію.

Разом з тим, на сьогодні є брак даних про використання ними соціальних мереж із навчальною метою. Саме висвітлення цього питання було метою проведених досліджень.

Встановлено, що всі студенти, які вивчають оперативну хірургію використовують соціальні мережі. При цьому вони зареєстровані в Instagram, Facebook, кожен четвертий з них використовує Twitter і один є користувачем Brainly. З навчальною метою ці студенти найчастіше користуються мережами YouTube та Facebook. Першу використовують для перегляду хірургічного відео, якому 70 % студентів віддають перевагу. Інші переважно шукають текстові навчальні матеріали й ілюстрації у Facebook.

Також відмічено, що хоча більшості студентам подобається хірургічна робота, половина з них не впевнена у своїй спроможності до її виконання.

Ключові слова: *інтернет-технології; соціальні мережі; хірургія; Instagram; Facebook; YouTube; Twitter; Brainly.*

The modern period of human development can be characterized as the time of intensive formation and rapid spread of Internet technologies. Thanks to the constant improvement of mobile technology, the Internet became easily accessible and united with the help of network services, most of the youth. It is social networks that have covered the whole world with their global web, providing the opportunity for groups of users to share interesting information with their mutual interests.

Active users of social networks are students. Many of them try to use every opportunity to improve their professional training. This is also applied to veterinarians studying surgical surgery. At the same time, today there is a lack of data on the use of social networks for educational purposes. The coverage of these issues is the purpose of the research.

In the process of the research, an analysis of scientific sources on the usage of social networks for learning purposes was conducted. To receive data on the usage of network technologies, student-veterinarians who study operative surgery used the following sociological methods, such as surveys, observations, questionnaires.

According to the obtained data, all surveyed students-veterinarians who study operative surgery use social networks. At the same time, they prefer «Instagram» and «Facebook», twenty-five per cent use «Twitter» and one is registered in «Brainly». For educational purposes, these students most often use the video hosting YouTube and the network Facebook. The first is used as a platform for viewing a surgical video and «Facebook», mainly for reading text materials.

It is also noted that the overwhelming majority of students studying operative surgery like surgery work, although half of them are not sure of their ability to do that.

Implemented work opens the prospect for further research of the value of social networks in the preparation of veterinary surgeons.

Key words: *internet technologies; social networks; surgery; Instagram; Facebook; YouTube; Twitter; Brainly.*

Вступ / Introduction. Впродовж останнього десятиліття широкого розповсюдження у світі набуло таке явище як соціальні мережі. Перші наукові дослідження щодо визначення соціальних мереж датуються кінцем XIX ст., в цей час деякі європейські філософи та соціологи використовують такі поняття як «соціальна тканина» або «павутина відносин». Серед сучасників його вперше використав соціолог Джеймс Барнс в 1954 р., який цим поняттям визначив власну ідею про те, що суспільство — це складний симбіоз взаємовідносин (Курбан О., 2014). Сьогодні під терміном «соціальна мережа» зазвичай розуміють віртуальну платформу, Інтернет-сайт, веб-сервіс або портал в Інтернеті, мета якого – об'єднати якомога більшу кількість людей, надавши їм максимум можливостей комунікації між собою (Палій С., 2013).

Соціальні мережі не були розроблені спеціально для створення та управління навчальним процесом. Проте, вони можуть надати значну підтримку новій соціальній орієнтації освітніх процесів, за рахунок забезпечення особистих мотивацій у більшій мірі, ніж інші платформи (Cerdà F. & Planas N., 2011).

Можна виділити наступні переваги використання саме соціальної мережі в якості навчальної площини: це звичне середовище для студентів; в соціальній мережі людина виступає під своїм іменем-прізвищем; технологія Wiki дозволяє всім учасникам мережі створювати мережевий навчальний контент; можливість спільної роботи; наявність форуму, стіни, чату; кожен учасник може створити свій блог, як електронний зошит; активність учасників простежується через стрічку друзів; зручно використовувати для проведення проекту; підійде в якості портфоліо як для студента, так і для викладача (Клименко О., 2012).

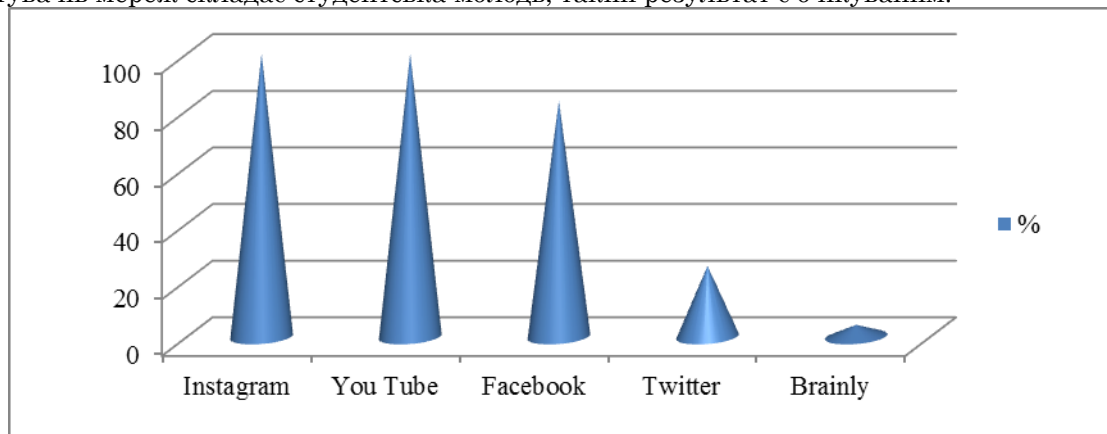
Сучасні студенти у своїх аудиторіях користуються ресурсами, заснованими в Інтернеті, і мотивовані для навчання за допомогою технології. У зв'язку з цим, викладачі вищої освіти повинні визнати важливість використання цих інструментів (Prensky M., 2006). Їм слід адаптуватися до моделей мислення студентів та звичок соціалізації, обумовлених використанням Інтернету. Для цього викладачі потребують нових стратегій та інструментів для викладання і зацікавлення студентів (Blattner G. & Lomicka L., 2012).

Разом з тим, такі інтернет-технології як Web 2.0 можуть полегшити викладачам створення спільних навчальних середовищ, розміщуючи студентів у центрі навчального процесу, а себе, в якості наставників, що керують цим процесом (Kárpáti A., 2009).

Мета та завдання / Aim and Tasks. Метою проведених досліджень було встановити яким соціальним мережам віддають перевагу студенти, які вивчають оперативну хірургію, а також використання ними мережевих технологій з метою вивчення цієї дисципліни і покращення своєї фахової підготовки. Завдання: визначити, користувачами яких соціальних мереж є студенти; встановити, які соціальні мережі студенти використовують із наміром вивчення оперативної хірургії; дослідити характер використовуваних навчальних матеріалів з соціальних мереж; оцінити відношення студентів до хірургічної роботи та можливості її безпосереднього виконання.

Методи / Methods. Дослідницька робота проводилася в 2019 р. на групі студентів 3-го курсу факультету ветеринарної медицини і технологій у тваринництві Подільського державного аграрно-технічного університету у кількості 24 осіб. У процесі досліджень був проведений аналіз інформаційних джерел про застосування соціальних мереж у вищій освіті. З метою отримання даних стосовно використання соціальних мереж студентами, що вивчають оперативну хірургію застосовувалися такі методи як опитування, спостереження, анкетування.

Результати / Results. Як показали проведені дослідження, всі опитані студенти III-го курсу факультету ветеринарної медицини і технологій у тваринництві використовують соціальні мережі (рис. 1). З огляду на те, що за даними Г. Кучаковської (Кучаковська Г., 2015) значну частку користувачів мереж складає студентська молодь, такий результат є очікуваним.

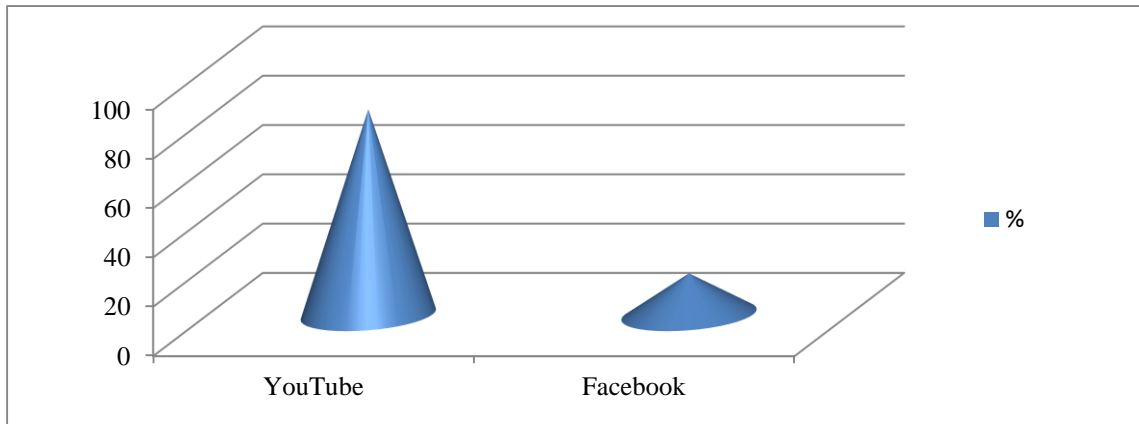

Рис. 1 Використання студентами соціальних мереж

Згідно отриманих нами даних, всі студенти мають сторінку в Instagram і використовують відеохостинг YouTube, 83 % з них є активними користувачами Facebook, кожен четвертий користується Twitter і лише один зареєстрований у Brainly.

Визначившись, яким саме соціальним мережам віддають перевагу студенти досліджуваної групи, ми провели опитування стосовно використання інтернет-мереж з метою вивчення оперативної хірургії. Отримані нами дані показані на рис. 2.

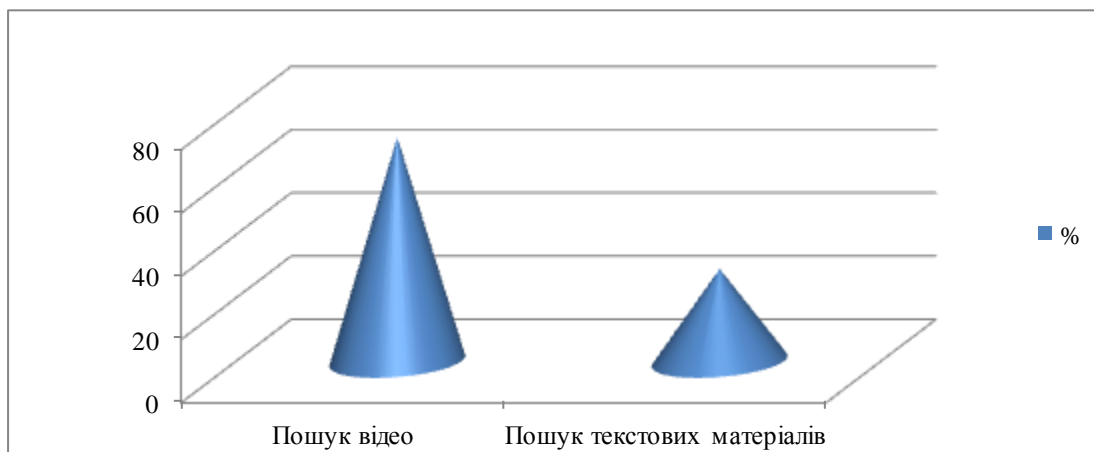
Згідно рис. 2, найбільше з навчальною метою студенти переглядають хірургічне відео на YouTube – 83 %. Мережу Facebook для навчання використовують значно менше – 17 %. Інші мережі студенти використовують для спілкування і пошуку ненавчальної інформації.

Рис. 2 Застосування соціальних мереж для навчання

Про те, що соціальні мережі використовуються більше із розважальною, комунікативною та загально-пізнавальною метою наголошує Л. Манюк (Манюк Л., 2016).

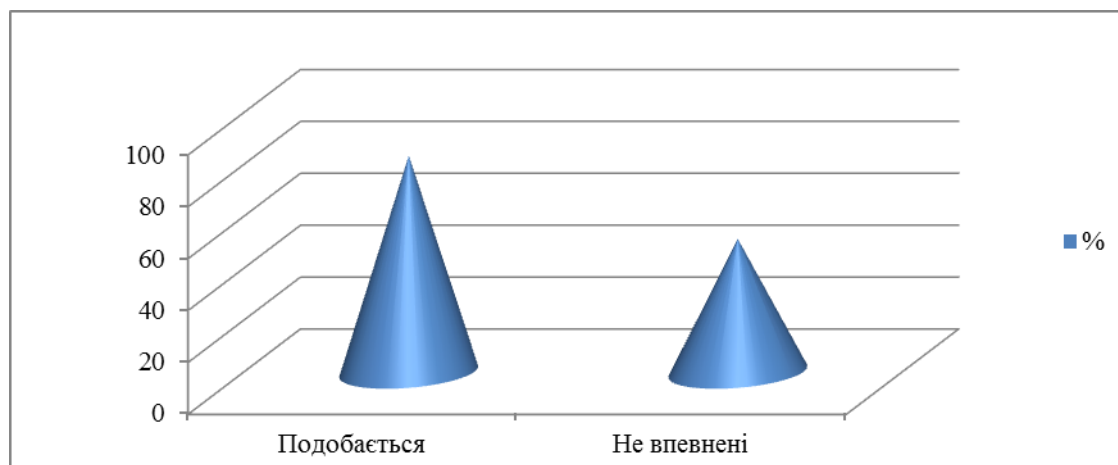
На наступному етапі своїх досліджень ми визначили, які саме навчальні матеріали, що стосуються оперативної хірургії шукають студенти у соціальних мережах. У результаті були отримали дані, згідно яких 71 % респондентів віддають перевагу саме хірургічному відео, а інші обмежуються текстовими матеріалами та ілюстраціями (рис. 3).

Рис. 3 Пошук навчальної інформації в соціальних мережах

Якщо врахувати, що на YouTube є лише відеофайли, можна зробити висновок, що текстові матеріали студенти шукають виключно у мережі Facebook.

З такими результатами співвідносяться дані проведеного нами дослідження, яке стосувалося власної оцінки студентами своєї придатності до хірургічної роботи (рис. 4).

Рис. 4 Відношення студентів до хірургічної роботи

Як видно з рис. 4, не дивлячись на те, що хірургічна робота подобається переважній більшості студентів (83 %), 51 % з них не впевнені, у своїй спроможності до її виконання.

Обговорення / Discussion. Окрім даних щодо використання відеохостингу YouTube при підготовці ветеринарних хірургів (Степанов О., 2018), інших літературних джерел про застосування соціальних мереж з метою вивчення оперативної хірургії ми не знайшли. Є публікація про використання мережевих сервісів студентами магістратури, які вивчають ветеринарну хірургію (Степанов О., 2017). Разом з тим, існує значна кількість наукових статей, присвячених використанню мережевих технологій для навчання. Так, дослідженням ролі й напрямків використання соціальних мереж в освіті займалися: О. Тишкова (Тишкова О., 2014), О. Пінчук (Пінчук О., 2015), С. Івашньова (Івашньова С., 2012) та ін.

Як показали проведені нами дослідження всі опитані студенти є користувачами соціальних мереж. При чому, завдяки розвитку сучасних інтернет-технологій, появи у студентів нових моделей смартфонів, користування мережевими програмами стало для них обов'язковим атрибутом проведення вільного часу, важливим способом спілкування, а також однією із головних можливостей самовираження та самореклами.

Популярність Instagram, очевидно, пов'язана з особливостями цієї мережі, а саме, з можливістю завантажувати, обмінюватися і коментувати зображення та відео. Це, у свою чергу, забезпечується високою якістю знімальних можливостей сучасних смартфонів. Подібну характеристику Instagram дає К. Устанкіна (Устанкіна К., 2016).

Згідно отриманих нами даних, всі опитані студенти використовують YouTube. Цей відеохостинг створений для завантаження, обговорення та копіювання відео-файлів. Зареєстрований користувач має свій канал, на який завантажує відео, що стає доступним у мережі.

Не всі користувачі YouTube мають бажання завантажувати власні відео. Тим не менше, вони можуть переглядати і копіювати ті файли, які їм сподобалися. Очевидно, що саме з цим пов'язаний досить незначний відсоток зареєстрованих у мережі (17 %), тоді як користуються хостингом всі студенти.

За даними S. June, A. Yaacob & Y. Kheng (June S., Yaacob A. & Kheng Y., 2014) відео YouTube позитивно впливає на навчання з різних дисциплін.

Порівнюючи результати наших досліджень з тими, що проводилися раніше (Степанов О., 2017), можна стверджувати, що за останні три роки кількість користувачів Facebook серед студентів-ветеринарів збільшилася на 33 %. Зростання популярності мережі можна пояснити її численними сервісами, за допомогою яких користувачі спілкуються між собою, наявністю різноманітних професійних та освітніх платформ, можливістю організації й участі в інтернет-конференціях, і т.ін. Крім того, студенти мають змогу бачити профілі та спілкуватися з своїми викладачами. Про те, що соціальна мережа Facebook є популярною серед студентської молоді повідомляють також С. Cheung, P. Chiu & M. Lee (Cheung C., Chiu H. & Lee M., 2011).

Значний відсоток серед студентів користувачів Twitter, на нашу думку, пов'язаний з відносною простотою у використанні її мережевих послуг, а також значним обсягом актуальної інформації до якої ця мережа відкриває доступ. Twitter дає змогу обмінюватися короткими повідомленнями – твітами, оцінювати їх лайками і ділитися ними з іншими. Крім того, за допомогою ключових слів (хештегів) є можливість збільшити обсяг зацікавлених певною темою та відслідковувати кількість отриманих репостів (ретвітів). У порівнянні з попереднім дослідженням, яке ми проводили у 2017 р., кількість учасників Twitter серед опитаних студентів зросла утричі, що є свідченням збільшення її популярності. Про можливості застосування цієї мережі з навчальною метою

наголошують А. Іванько & І. Останіна (Іванько А. & Останіна І., 2015).

Brainly – соціальна освітня мережа, яка була створена для допомоги у навчанні школярам та студентам. Кожен користувач може задати питання з навчального курсу й отримати відповідь, правильність якої буде перевірена архіваріусом мережі. Те, що лише один студент з опитаних користується Brainly свідчить про низьку обізнаність з нею. Про використання цієї соціальної мережі з метою самоосвіти повідомляють М. Мельнікова & А. Мінкін (Мельнікова М. & Минкин А., 2018).

Як показали проведені нами дослідження, з усіх доступних соціальних мереж із наміром вивчення оперативної хірургії студенти використовують переважно YouTube та значно рідше мережу Facebook.

YouTube – це відеохостинг, який містить значну кількість відеофільмів, виконання оперативних втручань та надання хірургічної допомоги. У Facebook такі матеріали можна знайти лише у спеціалізованих хірургічних групах.

Зацікавленість студентів у навчальному відео, очевидно, пов'язана з його високою інформативністю. Це пояснюється тим, що коли людина слухає, то запам'ятовує 15 % мовної інформації, коли дивиться – 25 % видимої інформації, коли бачить і слухає одночасно – 65 % отриманої інформації (Радченко С., 2018). Інформація, яку отримує студент під час перегляду – краще засвоюється, крім того, у нього формується чітка уява про особливості втручання, чого не відбувається у разі перегляду таблиць, слайдів або сприйнятті текстового матеріалу (Степанов О., 2018).

З високою інформативністю навчального хірургічного відео, очевидно, пов'язано й те, що при перегляді навчальних матеріалів з соціальних мереж 70 % студентів віддають йому перевагу і лише 30 % шукають текстові матеріали. На нашу думку, такий розподіл студентських вподобань також можна пояснити намаганням більшості студентів не пов'язувати соціальну мережу з підручником, а, в якійсь мірі полегшити собі завдання, ознайомившись з темою шляхом перегляду операції, без глибокого вникнення в деталі, які повторюють підручник. Це, як правило, студенти, які віддають перевагу практичній роботі.

Разом з тим, ті студенти, які шукають, перш за все, текстові матеріали, намагаються отримати більш глибокі теоретичні знання для того, щоб отримати кращу оцінку, не сподіваючись на свої практичні здібності.

Такі результати відповідають даним, які ми отримали перевіряючи відношення студентів до практичної хірургічної роботи.

Очевидно, що переважно ті студенти, які віддають перевагу теоретичним матеріалам не впевнені у своїх силах щодо виконання хірургічної роботи на практиці.

Висновки / Conclusions. Таким чином, підсумовуючи усе викладене вище, можна стверджувати, що загальноосвітньою тенденцією сучасності є широке поширення соціальних мереж, і долучення до їх контенту, до запропонованих ними сервісів значної кількості користувачів, у тому числі із представників студентської молоді.

При виборі соціальних мереж всі студенти-ветеринари, що вивчають оперативну хірургію віддають перевагу Instagram та YouTube, 83 % з них є активними користувачами Facebook, 25 % користується Twitter і 4 % зареєстровані у Brainly.

Серед усіх соціальних мереж студенти, що вивчають оперативну хірургію, з метою навчання віддають перевагу відеохостингу YouTube – 83 % і 17 % мережі Facebook. Інші мережі студенти використовують для спілкування і пошуку не навчальної інформації.

71 % студентів, які вивчають оперативну хірургію в якості навчальних матеріалів у соціальних мережах переглядають хірургічне відео, решта 29 % – текстові матеріали.

Зі всіх студентів, які вивчають оперативну хірургію частка таких, яким подобається хірургічна робота, складає 83 %, тоді як 51 % студентів не впевнені, що зможуть її виконувати.

Список використаних джерел і літератури:

Івашньова, С. В. (2012). Використання соціальних сервісів та соціальних мереж в освіті. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*, 2, 15–17. Взято з <https://www.researchgate.net/publication/332471306> [in Ukrainian].

Іванько, А. Ф., & Останіна, І. С. (2015). Twitter в освіті. *Вестник МГУП им. Федорова*, 6, 57–58. Взято з <https://elibrary.ru/item.asp?id=25580487> [in Russian].

Клименко, О. А. (2012). Социальные сети как средство обучения и взаимодействия участников образовательного процесса. *Теория и практика образования в современном мире: материалы междунар. науч. конф.* (с. 405–407). СПб.: Реноме. Взято з <https://moluch.ru/conf/ped/archive/21/1799/> [in Russian].

Курбан, О. В. (2014). Соціальні мережі в роботі сучасного PR-фахівця. *Вісник ХДАК*, 44, 154–161. Взято з https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/vh/v44/21.pdf [in Ukrainian].

Кучаковська, Г. А. (2015). Роль соціальних мереж в активізації процесу навчання інформативних

- дисциплін майбутніх вчителів початкової школи. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 3 (47), 140. Взято з <https://doi.org/10.33407/itlt.v47i3.1213> [in Ukrainian].
- Манюк, Л. В.** (2016). Використання електронних соціальних мереж у процесі підготовки майбутніх лікарів до професійної діяльності та фахової комунікації. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 53 (3), 90. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_53_3_10 [in Ukrainian].
- Мельникова, М. Р., & Минкин, А. В.** (2018). Учебный сайт «Школьные знания» как инструмент для самообразования. *Форум молодых ученых*, 11-2 (27), 67–70. Взято с <https://elibrary.ru/item.asp?id=37004201> [in Russian].
- Палій, С. В.** (2013). Соціальні мережі як засіб комунікації електронного навчання. *Управління розвитком складних систем*, 13, 152–156. Взято з <https://doi.org/10.32347/2412-9933.2013.13.%p> [in Ukrainian].
- Пінчук, О. П.** (2015). Історико-аналітичний огляд розвитку соціальних мережних технологій і перспектив їх використання у навчанні. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 4 (48), 14–34. Взято з <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1267> [in Ukrainian].
- Радченко, С.** (2018). Використання мультимедійних технологій у підвищенні ефективності лекційного процесу викладання навчальної дисципліни. *Smart-освіта: ресурси та перспективи: матеріали III міжнар. наук.-метод. конф. (с. 132–135)*. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Взято з <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/4ce2164e98881e82955393871be6013d.pdf> [in Ukrainian].
- Степанов, О. Д.** (2017). Використання інтернет-технологій і соціальних мереж студентами магістратури, що вивчають хірургічні хвороби тварин. *Професійно-прикладні дидактики*, 3, 239–247. Взято з <http://pad.pdatu.edu.ua/article/view/120677/115631> [in Ukrainian].
- Степанов, О. Д.** (2018). Використання навчального відео при підготовці ветеринарних хірургів. *Професійно-прикладні дидактики*, 5, 165–172. Взято з <http://stlnau.in.ua/metodychna/samoosvita/item/2018/ppd180627.pdf#page=107> [in Ukrainian].
- Тишкова, О.** (2014). Соціальні мережі як виклик сучасності в освітньому середовищі. *Вісник Інституту розвитку дитини*, 34, 63–72. Взято з http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vird_2014_34_12 [in Ukrainian].
- Устинкина, К. Г.** (2016). Виртуальные социальные сети как объект изучения. *Социология науки и технологий*, 1. Взято с <http://cyberleninka.ru/article/n/virtualnye-sotsialnye-seti-kak-obekt-izucheniya> [in Russian].
- Blattner, G., & Lomicka, L.** (2012). Facebook-ing and the Social Generation: a New Era of Language Learning Article. Взято з <https://doi.org/10.4000/alsic.2413> [in English].
- Cerdà, F. L., & Planas, N. C.** (2011). Posibilidades de la plataforma Facebook para el aprendizaje colaborativo en línea. *Revista de Universidad y Sociedad del Conocimiento*, 8 (2), 31–45. Взято з <https://doi.org/10.7238/rusc.v8i2.963> [in Spanish].
- Cheung, C. M. K., Chiu, P., & Lee, M. K. O.** (2011). Online Social Networks: Why do Students Use Facebook? *Computers in Human Behavior*, 27 (4), 1337–1343. Взято з <https://doi.org/10.1016/j.chb.2010.07.028> [in English].
- June, S., Yaacob, A., & Kheng, Y. K.** (2014). Assessing the Use of YouTube Videos and Interactive Activities as a Critical Thinking Stimulator for Tertiary Students: An Action Research. *International Education Studies*, 7(8), 56–67. Взято з <https://doi.org/10.5539/ies.v7n8p56> [in English].
- Kárpáti, A.** (2009). Web 2 Technologies for Net Native Language Learners: A «Social Call». *ReCALL*, 21, 139–156. Взято з <https://doi.org/10.1017/S0958344009000160> [in English].
- Prensky, M.** (2006). Listen to the Natives. *Educational leadership*, 63 (4), 8–13. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/279868129> [in English].

References:

- Ivashnova, S. V.** (2012). Vykorystannia sotsialnykh servisiv ta sotsialnykh merezh v osviti [Use of Social Services and Social Networks in Education]. *Naukovi zapysky Nizhynskoho Derzhavnogo Universytetu im. M. Hoholia. Psykholoho-pedahohichni nauky – Scientific Notes of Mykola Hohol Nizhyn State University. Psychological and Pedagogical sciences*, 2, 15–17. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/332471306> [in Ukrainian].
- Ivan'ko, A. F., & Ostanina, I. S.** (2015). Twitter v obrazovanii [Twitter in Education]. *Vestnik MGUP im. Fedorova – Bulletin of MGUP im. Fedorova*, 6, 57–58. Retrieved from <https://elibrary.ru/item.asp?id=25580487> [in Russian].
- Klimenko, O. A.** (2012). Social'nye seti kak sredstvo obucheniya i vzaimodejstviya uchastnikov obrazovatel'nogo processa [Social Networks as a Means of Learning and Interaction of Participants in the Educational Process]. *Teoriya i praktika obrazovaniya v sovremennom mire [Theory and Practice of Education in the Modern World]: Proceedings of the International Conference*. (p. 405–407). Saint-Petersburg: Renome. Retrieved from <https://moluch.ru/conf/ped/archive/21/1799/> [in Russian].
- Kurban, O. V.** (2014). Sotsialni merezhi v roboti suchasnoho RR-fakhivtsia [Social Networks in the Work of a Modern PR-Specialist]. *Visnyk KhDAK – Bulletin of the KhDAK*, 44, 154–161. Retrieved from https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/vh/v44/21.pdf [in Ukrainian].
- Kuchakovska, H. A.** (2015). Rol sotsialnykh merezh v aktyvizatsii protsesu navchannia informatyvnykh dystsyplin maibutnykh vchyteliv pochatkovoї shkoly [The Role of Social Networks in Intensifying the Process of Teaching Informative Disciplines to Future Primary School Teachers]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia – Information Technologies and Learning Tools*, 3 (47), 140. Retrieved from <https://doi.org/10.33407/itlt.v47i3.1213> [in Ukrainian].
- Maniuk, L. V.** (2016). Vykorystannia elektronnykh sotsialnykh merezh u protsesi pidhotovky maibutnykh

likariv do profesiinoi diialnosti ta fakhovoi komunikatsii [The Use of Electronic Social Networks in the Process of Training Future Doctors for Professional Activities and Professional Communication]. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia – Information Technologies and Learning Tools*, 53 (3), 90. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_53_3_10 [in Ukrainian].

Mel'nikova, M. R., & Minkin, A. V. (2018). Uchebnyj sajt «Shkol'ny'e znaniya» kak instrument dlya samoobrazovaniya [Educational Site «School Knowledge» as a Tool for Self-Education]. *Forum molodyx uchenix – Forum for young scientists*, 11-2(27), 67–70. Retrieved from <https://elibrary.ru/item.asp?id=37004201> [in Russian].

Palii, S. V. (2013). Sotsialni merezhi yak zasib komunikatsii elektronnoho navchannia [Social Networks as a Means of E-learning Communication]. *Upravlinnia rozvytkom skladnykh system – Management of Complex Systems Development*, 13, 152–156. Retrieved from <https://doi.org/10.32347/2412-9933.2013.13.%p> [in Ukrainian].

Pinchuk, O. P. (2015). Istoryko-analitychnyi ohliad rozvytku sotsialnykh merezhnykh tekhnologii i perspektyv yikh vykorystannia u navchanni [Historical and Analytical Review of the Development of Social Network Technologies and Prospects for Their Use in Education]. *Informatsiini tekhnologii i zasoby navchannia – Information Technologies and Learning Tools*, 4 (48), 14–34. Retrieved from <http://journal.iitna.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1267> [in Ukrainian].

Radchenko, S. (2018). Vykorystannia multymediinykh tekhnologii u pidvyshchenni efektyvnosti lektsiinoho protsesu vykladannia navchalnoi dystsypliny [The Use of Multimedia Technologies in Improving the Efficiency of the Lecture Process of Teaching the Discipline]. *Smart-osvita: resursy ta perspektyvy [Smart Education: Resources and Prospects]: Proceedings of the 3rd International Conference* (p. 132–135). Kyiv: KNTEU. Retrieved from <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/4ce2164e98881e82955393871be6013d.pdf> [in Ukrainian].

Stepanov, O. D. (2017). Vykorystannia internet-tekhnologii i sotsialnykh merezh studentamy mahistratury, shcho vyvchaiut khirurhichni khvoroby tvaryn [Use of Internet Technologies and Social Networks by Master's Students Studying Surgical Diseases of Animals]. *Profesiino-prykladni dydaktyky – Professional and Applied Didactics*, 3, 239–247. Retrieved from <http://pad.pdatu.edu.ua/article/view/120677/115631> [in Ukrainian].

Stepanov, O. D. (2018). Vykorystannia navchalnoho video pry pidhotovtsi veterynarnykh khirurhiv [The Use of Educational Video in the Training of Veterinary Surgeons]. *Profesiino-prykladni dydaktyky – Professional and Applied Didactics*, 5, 165–172. Retrieved from <http://stlnau.in.ua/metodychna/samoosvita/item/2018/ppd180627.pdf#page=107> [in Ukrainian].

Tyshkova, O. (2014). Sotsialni merezhi yak vyklyk suchasnosti v osvitnomu seredovyshchi [Social Networks as a Challenge of Modernity in the Educational Environment]. *Visnyk Instytutu rozvytku dytyny – Bulletin of the Institute of Child Development*, 34, 63–72. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vird_2014_34_12 [in Ukrainian].

Ustinkina, K. G. (2016). Virtual'ny'e social'ny'e seti kak ob'ekt izucheniya [Virtual Social Networks as an Object of Study]. *Sociologiya nauki i texnologij – Sociology of Science and Technology*, 1. Retrieved from <http://cyberleninka.ru/article/n/virtualnye-sotsialnye-seti-kak-obekt-izucheniya> [in Russian].

Blattner, G., & Lomicka, L. (2012). Facebook-ing and the Social Generation: a New Era of Language Learning Article. <https://doi.org/10.4000/alsic.2413> [in English].

Cerdà, F. L., & Planas, N. C. (2011). Posibilidades de la plataforma Facebook para el aprendizaje colaborativo en línea. *Revista de Universidad y Sociedad del Conocimiento*, 8 (2), 31–45. Retrieved from <https://doi.org/10.7238/rusc.v8i2.963> [in Spanish].

Cheung, C. M. K., Chiu, P., & Lee, M. K. O. (2011). Online Social Networks: Why do Students Use Facebook? *Computers in Human Behavior*, 27 (4), 1337–1343. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.chb.2010.07.028> [in English].

June, S., Yaacob, A., & Kheng, Y. K. (2014). Assessing the Use of YouTube Videos and Interactive Activities as a Critical Thinking Stimulator for Tertiary Students: An Action Research. *International Education Studies*, 7(8), 56–67. Retrieved from <https://doi.org/10.5539/ies.v7n8p56> [in English].

Kárpáti, A. (2009). Web 2 Technologies for Net Native Language Learners: A «Social Call». *ReCALL*, 21, 139–156. Retrieved from <https://doi.org/10.1017/S0958344009000160> [in English].

Prensky, M. (2006). Listen to the Natives. *Educational leadership*, 63 (4), 8–13. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/279868129> [in English].

Дата надходження статті: «22» квітня 2020 р.
Стаття прийнята до друку: «28» травня 2020 р.

Степанов Олександр – доцент кафедри ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії Подільського державного аграрно-технічного університету, кандидат ветеринарних наук, доцент

Stepanov Oleksandr – Assistant Professor of the Department of Veterinary Obstetrics, Internal Pathology and Surgery of State Agrarian and Engineering University of Podilya, Candidate of Veterinary Sciences, Associate Professor

Цитуйте цю статтю як:

Cite this article as:

Степанов, О. (2020). Використання соціальних мереж студентами-ветеринарами, що вивчають оперативну хірургію. *Педагогічний дискурс*, 28, 32–38. [doi: 10.31475/ped.dvs.2020.28.04](https://doi.org/10.31475/ped.dvs.2020.28.04).

Stepanov, O. (2020). Usage of Social Networking Sites by Students-Veterinarians who Study Operative Surgery. *Pedagogical Discourse*, 28, 32–38. [doi: 10.31475/ped.dvs.2020.28.04](https://doi.org/10.31475/ped.dvs.2020.28.04).